

Περιεχόμενα

1. ΑΠΟ ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΣΕ ΑΝΑΠΛΑΣΗ

ΠΟΛΙΤΗΣ 23/01/2022 σελ.57

Πλατεία Ηρώων της Λεμεσού

Από ανάπλαση σε... ανάπλαση

Η Πλατεία Ηρώων αποτελεί σήμερα ένα από τα πολυσύχναστα στέκια της Λεμεσού, κατάλληλο για όλες τις ηλικίες. Κοντά σε έναν από τους πιο εμπορικούς δρόμους της πόλης, την οδό Ανεξαρτησίας, η Πλατεία ήταν ανέκαθεν χώρος αναψυχής και χαλάρωσης, αλλά και συνάντησης των ανθρώπων στο κέντρο. Σε παλιότερες εποχές, η Πλατεία αποτελούσε ένα κακόφημο σημείο της πόλης, λόγω του ότι εκεί είχαν συγκεντρωθεί όλα τα πορνεία, διάφορα καμπαρέ, χαρτοπαικτικές λέσξεις και εν γένει κατακλυζόταν από ανθρώπους της νύκτας, πολλοί από τους οποίους επεδίεχναν κατά καιρούς εγκληματική δραστηριότητα.

Η ιστορία

Η ιστορική Πλατεία Ηρώων δημιουργήθηκε το 1910, ενώ το ιστορικό μνημείο στο κέντρο της, αφιερωμένο σε όσους έχουν θυσιάσει τη ζωή τους για την ελευθερία της Κύπρου καθώς και τις Ελλιάδας ενάντια στην τυραννία, δημιουργήθηκε το 1946, επί δημαρχίας Πλουτή Σέρβα. Το Θέατρο Ριάλτο, που λειτουργούσε αρχικά ως κινηματογράφος, χτίστηκε το 1933 και αποτελεί από τότε αναπόσπαστο στοιχείο της ταυτότητας της Πλατείας, φιλοξενώντας παραστάσεις, αλλά και χορούς, ομιλίες και παλιότερα ακόμα και πολιτικές συγκεντρώσεις.

Η Πλατεία Ηρώων αποκτήθηκε από τον δήμο με αγοράς και απαλλοτριώσεις ιδιωτικών κτημάτων τη δεκαετία του 1930. Από τότε, έγιναν δύο ουσιαστικές επεμβάσεις-αναπλάσεις στην Πλατεία, η μια επί δημαρχίας Πλουτή Σέρβα το 1948 και η άλλη επί δημαρχίας Δημήτρη Κοντίδη το 2000. Ο χαρακτήρας της Πλατείας με το μνημείο-πρώο στο κέντρο και τη δημόσια χρήση του υπόλοιπου χώρου, με τους τέσσερις δρόμους να την περιβάλλουν, διαμορφώθηκε από το 1948 και έτυχε σεβασμού και από τον σχεδιασμό και τα έργα που έγιναν το 2000. Στις 31 Ιανουαρίου 2021, υπογράφηκε νέο συμβόλαιο ανάπλασης της Πλατείας επί δημαρχίας Νίκου Νικολαΐδη.

Ένα δημοσίευμα

Τη δεκαετία του '40, στην εφημερίδα «Λαϊκό Βήμα» του Ευέλθοντα Πιταλλίδη (Εύσκιου Πεϊκίη), με ημερομηνία 27 Ιανουαρίου 1947, επί δημαρχίας Πλουτή Σέρβα, με τίτλο «Η Πλατεία Ηρώων», βρίσκουμε την είδηση που αφορά την πρώτη ανάπλαση της Πλατείας: «Με ευχαρίστηση ηκούσαμε πως η εν Λεμεσώ Πλατεία Ηρώων πρόκειται να εξωραϊσθεί, αναθέτοντας εις τον μηχανικό κ. Χαρίλαον Δίκαιον του έργου εκπονήσεως του σχετικού σχεδίου. Ως γεγονός, η Πλατεία αυτή αποτελεί το κεντρικότερον και μάλλον πολυσύχναστον μέρος της πόλεως και από τετραετίας παρημελήθη τελείως, πράγμα που μας έδωσεν αφορμήν εις επικρίσεις. Ως καλής πίστεως δημοσιογράφος, ημείς που εφέξαμεν την κατάστασιν, ημείς πρώτοι και θα επαινέσωμεν το φιλόκαλον αυ-

«Με ευχαρίστηση ηκούσαμε πως η εν Λεμεσώ Πλατεία Ηρώων πρόκειται να εξωραϊσθεί, αναθέτοντας εις τον μηχανικό κ. Χαρίλαον Δίκαιον του έργου εκπονήσεως του σχετικού σχεδίου»

τόν έργον, όταν τελειώση κατά τρόπον πράγματι καλόν και ανάλογον προς την κεντρικήν θέσιν της Πλατείας αυτής. Ελπίζομεν πως το έργον δεν θα περιορισθῆ μόνον εις το επί χάρτου σχέδιον, αλλά θα θεθῆ στυτόμως εις την ενέργειαν και αποπεράτωσιν.»

ΤΕΠΑΚ

Η πιο μεγάλη παρέμβαση του δήμου και της πολιτείας γενικότερα, όπως αναφέρει η Λεμεσιανή αρχιτέκτονας Κρίσιαν Χρίστου, «ήταν η ανάπτυξη, γύρω από την Πλατεία, εγκαταστάσεων που έχουν σχέση με τη φοίτηση και διαμονή φοιτητών του **ΤΕΠΑΚ**. Οι επενδύσεις που έγιναν ήταν πάρα πολύ σημαντικές και καθόρισαν, εν πολλοίς ανεπιστρεπτή, τον χαρακτήρα της Πλατείας». Πιο συγκεκριμένα:

Τα δύο ξενοδοχεία, ένα δίπλα στο «Ριάλτο» και ένα ακριβώς απέναντι, ανακαινίστηκαν πλήρως και μετατράπηκαν σε φοιτητικές εστίες που φιλοξενούν δεκάδες φοιτητές. Ολόκληρο το συγκρότημα των κτιρίων που βρίσκεται δυτικά της Πλατείας και το οποίο στέγαζε προηγουμένως νυκτερινά κέντρα και καφενεία ανακατασκευάστηκε πλήρως και φιλοξενεί σχολές και εργαστή-

ρια του **ΤΕΠΑΚ**, όπως και φοιτητική εστία». Όλα τα πιο πάνω συνιστούν μια ριζική αλλαγή, μια μεγάλη αναπτυξιακή προσπάθεια που δεν έχει προηγούμενο σε αστικό κέντρο της Κύπρου και δημιουργήσε το υπόβαθρο για ιδιωτικές επενδύσεις και πρωτοβουλίες στην περιοχή, οι οποίες δυστυχώς παρέμειναν περιορισμένες και αποσπασματικές.

Επιπρόσθετα, οι διαφορές και οι διαπληκτισμοί μεταξύ ορισμένων διαχειριστών των κέντρων αναψυχής δημιούργησαν αρνητικό κλίμα και απομάκρυναν τον κόσμο, ενώ υπήρξαν και εγκληματικές ενέργειες που υπονόμησαν την όλη προσπάθεια αναωγόνησης της Πλατείας.

Παρά ταύτα, σήμερα η κατάσταση στην Πλατεία και τον περιβάλλοντα χώρο είναι εντελώς διαφορετική, πολύ καλύτερη απ' ό,τι πριν 20 χρόνια που ξεκίνησε η προσπάθεια και αυτό, παρά τις παράνομες και κακόγουστες επεμβάσεις στον πεζόδρομο, στους ανοικτούς χώρους και στα κτήρια, διατηρήσει και μν.

Ο Κιοσόγλου

Παλιότερα, η περιοχή ήταν γνωστή και ως «Κκεσογλούδκια», λόγω του ονόματος της οικογένειας των Τουρκοκυπρίων ιδιοκτητών, των Κιοσόγλου. Βέρος Λεμεσιανός ο Γκιουζέλ Κιοσόγλου, γεννήθηκε το 1938 στην καρδιά της Πλατείας Ηρώων (τότε «Πλατεία των Κκεσογλουιδών») και πέθανε στις 10 Ιουλίου 2011.

Με το πέρασμα των χρόνων όμως, η συνοικία άνοιγε σιγά-σιγά και στους χριστιανούς, ενώ πολλές περιουσίες της περνούσαν στα χέρια τους. Στα καφενεία των Τούρκων της περιοχής άρχιζαν να συνάξουν οι «κουλουριάρηδες» και ξενιχτές γλεντζέδες της εποχής (π.χ. Γ. Φασουλιώτης, Χριστιανός Ρωσοσίδης, Γιώργος Βουτουρίδης, Γλαύκος Αλιθέρσης κ.ά.), με ιδιαίτερη προτίμηση σ' αυτό του Σουλεϊμάνη, αφού ήταν ξακουστός και για τα μοναδικά σουβλάκια που έκανε, καθώς και ο «ανταγωνιστής» του ο Καπαρής.

Εκεί συνάξαζαν και οι κάθε είδους καλλιτέχνες και καλλιτέ-

χνιδες, που παρεπιδημούσαν στη Λεμεσό για «σούου» στα «καφωδεία» και «Καφέ Σαντάν» της πόλης ή τα μέλη των ελληνικών θιάσων, με φανατικότερη θαμώνα του Σουλεϊμάνη τη φημισμένη Μαρίκα Κοτοπούλη, όταν ερχόταν στην πόλη για θεατρικές παραστάσεις.

Τα πορνεία

Ο Κώστας Πιλαβάκης, στο βιβλίο του «Η Λεμεσός σε άλλους καιρούς», κάνει ειδική αναφορά στα πορνεία της Πλατείας Ηρώων: «Οι περισσότερες προέρ-

χουνταν από το εξωτερικό ή από άλλες πόλεις και κυρίως Κύπρου. Δυο-τρεις ήταν «τραβηγμένες» (παλλακίδες), όπως η Λίζα, η ΑΔΑ και η Χρισταλλένη. Από τις άλλες, τις «κοινές», ονομαστές ήταν η Ασασία, η Φροσκού, η Φάνη, η Μαρίκα (από την πόλη), η Αναστασία η Κολοοσιατού, η Άννα η Καρπαστού, οι αδελφές Δέσποινα και Μυριάνθη από τη Σκάλα και μερικές Τουρκάλες -η Λαϊκκά, η Κεζμιά κ.ά. Επίσκεψη σ' αυτές πληρωνόταν από τρία ως κέντε σελίνια.

Οι περισσότερες κατοικούσαν στην Πλατεία Κκεσογλουιδών (σήμερα Πλατεία Ηρώων), υπήρχε όμως και οίκος ανοχής στην οδόν Γλάδσταων (α θερρινός κινηματογράφος ΕΛΛΑΣ), σχεδόν έξω από την πόλη τότε - γνωστός ως «Κεκρανές του Κκέλη».

Κατά τη δεκαετία του 1970-80, στην Πλατεία διάσημες πόρνες ήταν η Νίτσα και η Ανδρούλλα, καθώς και οι Τουρκάλες που είχαν τη βάση τους γύρω από την Πλατεία του Κάστρου της πόλης.

Σε ένδειξη συμπάθειας προς τις πόρνες, πολλοί Λεμεσιανοί ονόμαζαν την Πλατεία Ηρώων και ως «Πλατεία Ηρωιδών».

Συναπάντημα πολιτισμών

Η Πλατεία αποτελεί σήμερα σημείο συνάντησης πολιτισμών, φιλοξενώντας από αραβικά καφενεία, ελληνικά ταχυφαγεία και ταβέρνες, μέχρι γκαλερί και

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΟ

27/01/1947
Πλατεία Ηρώων Αποφασίζεται η ανάπλασή της

31/01/2021
Νέα ανάπλαση
Υπογράφηκε νέο συμβόλαιο ανάπλασης της Πλατείας επί δημαρχίας Νίκου Νικολαΐδη

μοντέρνα μπαρ και clubs. Έκοντας αφήσει εδώ και χρόνια πίσω της την κακή φήμη της νύκτας που τη συνόδευε πριν δεκαετίες, η Πλατεία Ηρώων φιλοξενεί σήμερα ακόμα και εγκαταστάσεις του **Τεχνολογικού Πανεπιστημίου**, ενώ αποτελεί και αγαπημένο φοιτητικό προορισμό. Επιπλέον, μεγάλες εκδηλώσεις της πόλης, όπως το Rock Festival κάθε Σεπτέμβριο, αλλά και ο τερματισμός της πομπής του καρναβαλιού, για την ανακήρυξη του Βασιλιά Καρναβαλιού κάθε Τοικνοπέμπτη, πραγματοποιούνται εκεί.

Πηγές:
Lemesos Blog: Πλατεία Ηρώων. Η διαδρομή της στον Χρόνο
All About Limassol: Το τετράγωνο στο οποίο συναντιούνται οι πολιτισμοί
Τίπος Κολώτας. Η Μικρή Ιστορία της Πλατείας Ηρώων
Τίπος Κολώτας: Ιερόδουλες και πορνεία στη Λεμεσό
www.polignosi.com